

Resum capítol 12 - La TRASCENDENCIA DE SÍ

Jean Grondin acaba el capítol dient: ".....Aquesta vida sentida, aquesta *vita sapiens*, que té sabor i sentit, és la excelsa esperança del homo sapiens" (p157). -Homo sapiens: ser que pensa i té sentit -.

Finalitza parlant d'esperança, una de les paraules que trobo més significatives i destacades en tot el llibre. No només hi acaba sinó que també hi comença quan, fent referència a Sòcrates i Plató, esmenta que "la vida no està establerta a priori, sinó que es troba abocada cap a una esperança de *sobre-vida* que sentim"(p.151)

Aquesta esperança es el motor que dóna sentit a la vida, o si més no, més sentit. Nosaltres, com a éssers pensants rebem, captem, elaborem els constants interrogants sobre el sentit de la vida, la nostra vida que a través d'una veu interior (semblant el super-jo de la psicoanàlisi, però molt diferent en quan al significat), sempre l'estem remodelant, jutjant, per assolir l'ideal de persona que voldríem, i que hi doni i tingui sentit. Aquesta vida amb sentit, ha de ser tanmateix, una "*vida sentida*" i compromesa amb l'esperança. És un diàleg interior de cadascú/una de nosaltres sobre aquesta eterna qüestió existencial.

Sobre aquesta qüestió tan constant de la raó humana que Kant ja va tractar plantejant "*què ens és lícit esperar*", Grondin capgira la pregunta i la reformula d'una altra manera: "*És possible una vida sense esperança?*"

Creu que cal articular i desenvolupar aquesta esperança com a eix i sentit de la nostra odissea de viure, que no deixa de ser un risc, una aventura, una incertesa - però interessants - de la mateixa vida. (Es podria assimilar a com quan iniciis un viatge cap al desconegut, però – en aquest "cas" - al cor de la vida que ens ha de guiar per diferents i diversos aspectes, rutes, que haurem d'anar resolent i entenent i, també, patir-ne i gaudir-ne).

És una aventura fascinant (a més conté misteri) que cal acompanyar d'esperança, una esperança que ens permeti viure la vida en el sentit que ella mateixa es transcendeix, ja que el sentit és això: "*.....una dirección, una tensión centrífuga de la concienciaEl sentido sólo está allí donde somos atrapados, atraídos, transportados fuera de nosotros mismos*" (p.154).

Grondin segueix versant en aquest punt, de la vida sentida, que es transcendeix a sí mateixa amb límits i finitud, i preguntant-se si mentre, "*hem d'aprofitar aquest trànsit a fer-nos feliços*". Pregunta que respon dient que en absència de la immortalitat, una felicitat produïda o auto-produïda és fictícia i aspra. És en el fet, acte, de donar-nos, abocar-nos a l'altre i als altres, on trobarem el sentit i la nostra oportunitat per ser feliços. Com a font d'aquest sentit, hi introdueix la fe en una *sobre-vida* que es fonamenta en l'estimació vers l'altre, donar-se, estimar.

D'aquesta concepció d'unió i lligam als altres, també se'n desprèn una esperança religiosa perquè implica un sentiment del Bé . Un Bé que no es tan que s'hagi de comprendre, intel·lectualitzar, sinó que s'ha de practicar, un Bé que transcendeix a les diferents concepcions que pugui tenir.

I és aquest reconeixement de la transcendència del Bé que dóna una vida sentida i lligada a la consciència, com si la seva existència hagués de ser jutjada.

"Es pot, s'ha de fonamentar aquesta fe amb arguments?", nova pregunta que Grondin exposa en aquest marc, ja de la creença religiosa. I ens diu que sí, almenys recolzar-la, i per explicar-ho ens introdueix de Sòcrates la visió teleològica de l'univers: "el món vivent i potser còsmic, té sentit per sí mateix, és una obra d'art, de gran disseny i complexitat que ens sobrepassa i ens engloba. És quasi impossible creure que l'atzar, per mera selecció natural, ho hagi provocat." (p.155)

Aquest sentit el refereix també a una concepció més sensitiva, de percebre sensacions, olor, assaborir, trobar gust per la vidaa una intel·ligència que va més enllà de les aparences per copsar l'essència.

Encara que es puguin explicar molts fenòmens amb l'ajut del procés natural, no es pot explicar la transcendència de sí, la finalitat que governa l'acció humana.

I continua referint Sòcrates, dient-nos que “*més val patir una injustícia que cometre-la*”. Per què? La resposta és molt senzilla, simple: *patir una injustícia val més que provocar-la perquè es correspon amb la “interpel·lació del Bé que es el que dóna sentit a les nostres tribulacions”* (p.156). Prèviament, Grondin ha fet un aclariment descartant que patir una injustícia tindria aquest valor que li dóna, si fos el cas d’una norma o obligació insistent d’alguna religió.

Aquest Bé, no està en nosaltres, ens transcendeix; ens cal anar més enllà i cercar-lo. I en certa manera, ens obliga a una renúncia de sí, perquè vulguem o no, la nostra vida és efímera i es inútil voler aferrar-s’hi.

Tornem aleshores, a l’inici, a l’interrogant constant, al punt de partida sobre el sentit de la vida que ens duu al nostre diàleg interior, anant més enllà de nosaltres mateixos: Perquè la vida que té sentit, sapit – sapit en llatí: que té sentit i saber – és la vida que es compromet amb un sentit que la transcendeix. I per tant, una vida amb esperança, una esperança immanent a la vida.

Apunt final

(fruit de rellegir el seu anterior llibre també, els apunts de la seva conferència, resums d’en Joan i del grup, entrevistes,)

La vida no pot no tenir sentit.

Admet, Jean Grondin, els avenços i teories de la ciència, tot i que no la considera absoluta, ja que encara resten oberts, sense resposta, aspectes de la vida que ens continuen meravellant. I sobre aquesta realitat és bo que vulguem saber com funcionen les coses perquè nosaltres només tenim perspectives sobre el sentit de les coses. I una de les fonts del sentit en pot ser la fe – però no l’única – ja que hi ha persones que no en tenen de fe, i tanmateix tenen la seva vida amb sentit. O sia que tot i haver—hi altres respostes – com les més laiques – al sentit de la vida, també se les podria considerar com religioses perquè envolten un somni, un desig o culte a una creença en quelcom millor.

La raó ens porta a dominar lo real, a descriure els fets . Tenir fe, en canvi, és creure en quelcom més sublim que ens transcendeix, moltes vegades insòlit, sorprenent per a nosaltres mateixos. L’existència i la mort, son objecte perenne del nostre pensament atès que aquest, no és indiferent a l’enigma de la vida. I com a subjectes pensants que som, ens involucrem en la recerca de la veritat que pugui donar sentit a la nostra vida. I aquest sentit, només el tindrem fent el Bé, practicant el Bé i tenint-lo com a criteri.

Reflexió personal

Tot i semblar un tema fàcil, per més que se’n parli a molts i diversos llocs i àmbits, no m’ha sigut fàcil elaborar de manera ordenada i concreta un resum sobre aquest aspecte que realment quasi universal. (Reculant a l’exposició d’algun capítol anterior, tinc vagament el dubte de si realment tota persona se la planteja aquesta qüestió, ja que no sé si requereix un previ cultiu i sensibilitat de l’esperit, i que tothom ho cregui).

M’ha agradat i enriquit molt treballar-hi i m’ha recordat força a Viktor Frankl quan en el seu llibre (*L’home a la recerca de sentit*), entre d’altres episodis, explica que els presoners que perdien la fe en el futur – el seu futur - estaven condemnats perquè es perdien a si mateixos, el seu suport espiritual. O quan incita a que fem un canvi radical de la nostra actitud vers la vida; que allò que importa és veure què espera de nosaltres la vida i no què esperem/volem nosaltres d’ella. I també quan parla del sacrifici (dur assumpte), o quan explicita com resolía els casos clínics amb quina delicadesa i respecte vers els pacients ho fa.

En faig esment per que m’és un bon recurs per tenir esperança i confiança. És un luxe tenir aquests savis i pensadors com a referents. Les seves idees i pensaments plens de sentit - però sense dogmes, sense acusacions ni pors, amb sinceritat i esperit crític i amb humilitat per adornar-nos de com és precària la nostra vida - són reconfortants i un clar missatge per seguir endavant, per no defallir malgrat les experiències negatives

Abril 2011